

Základní škola, Sobotka, okres Jičín

Školní vzdělávací program pro školní klub

Motivační název ŠVP ŠK:

"Všichni jsme kamarádi"

DODATEK č. 6

č. j.: ZŠSb/1001/2022

Vypracovala: Alena Mocáková
vedoucí vychovatelka

Vydala dne 26. 9. 2022
Mgr. Jana Knapová
ředitelka školy

Obsah ŠVP školního klubu

1. Konkrétní cíle vzdělávání
2. Kritéria a podmínky pro přijímání žáků do ŠK
3. Podmínky pro ukončování docházky do ŠK
4. Stanovení výše úplaty (ekonomické podmínky)
5. Žáci s SVP
6. Formy a obsah
7. Časový plán
8. Evaluační plán
9. Praktické ukázky možných činností
10. Materiální podmínky
11. Personální podmínky
12. Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví
13. Vnitřní řád školního klubu

1. Konkrétní cíle vzdělávání

Školní vzdělávací program školního klubu formuluje konkrétní cíle vzdělávání i jeho obsah, navrhuje odpovídající výchovné formy, obsahuje časový plán, charakterizuje materiální, personální a ekonomické podmínky ŠK, vymezuje podmínky pro dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a vytváří podmínky pro vzdělávání a výchovu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Co nabízí naše školní klub:

- Zájmové vzdělávání formou zájmových, vzdělávacích a spontánních činností, odpočinku a relaxací, výchovou, hrou, učením, individuální prací a motivačním projektem.
- U žáků podporujeme citlivé vztahy k lidem, k přírodě, učíme je chránit si své zdraví, vedeme je k otevřené komunikaci, rozvíjíme schopnost spolupracovat a respektovat druhého.
- Zaměřujeme se na ochranu životního prostředí.
- Chceme, aby prostor školního klubu byl pro všechny příjemný a napomáhal vytvářet vhodné klima. Vedeme žáky k tvořivosti a rozvíjíme jejich estetické vnímání.
- Respektujeme individuální schopnosti a dovednosti žáků, zohledňujeme potřeby a možnosti žáků s SVP
- Úkolem naší práce je položit základy ke klíčovým kompetencím nebo schopnostem umět trávit volný čas, řešit problémy ke kompetencím komunikativním, sociálním, občanským a pracovním.
- Od první třídy rozvíjíme u žáků jejich schopnosti rozhodování, hodnocení a sebehodnocení.
- Spojení žáků různých věkových skupin se osvědčuje jako výhoda – starší předávají své zkušenosti a dovednosti mladším. Všechny vedeme k tomu, aby respektovali jeden druhého.

Formulace cílů z ŠVP pro školní klub:

Zájmové vzdělávání ve školním klubu naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem. Jde zejména o rozvoj žáka, jeho učení a poznání, osvojování základů hodnot, na nichž je založena naše společnost, získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

Školní klub umožňuje odpočinkové činnosti (aktivní i klidové) a přípravu na vyučování.

2. Kritéria a podmínky pro přijímání žáků do ŠK

Kritéria:

- věk (přednostně pro žáky druhého stupně ZŠ, účastníkem může být i žák prvního stupně ZŠ, který není přijat do ŠD)
- závislost na hromadné veřejné dopravě

Podmínky:

- řádně vyplněná přihláška (souhlas zákonných zástupců)
- rozsah docházky
- způsob odchodu ze ŠK

3. Podmínky pro ukončování docházky do ŠK

- závažné porušení povinností stanovených vnitřním řádem
- zvláště hrubé slovní nebo fyzické útoky žáka vůči žákům i zaměstnancům školy

4. Ekonomické podmínky (stanovení výše úplaty)

- zájmové vzdělávání je poskytováno za úplatu 250 Kč měsíčně
- platba probíhá prostřednictvím školní elektronické pokladny vždy poslední pracovní den v měsíci

5. Žáci se SVP

- při činnostech ŠK se respektují u konkrétních žáků doporučení z PPP a SPC
- vychovatelky ve ŠK využívají pomoc asistentek pedagoga dle platných doporučení
- vychovatelky ŠK jsou podporovány při organizačních činnostech asistentkami pedagoga (zejména při vycházkách a pobytu mimo budovu školy)
- zájmové vzdělávání rozvíjí i rozumové schopnosti, orientační dovednosti a sociální komunikaci

6. Formy a obsah

Jednotlivé vzdělávací cíle jsou slučovány do rozvíjených kompetencí, které vybavují žáky činnostně zaměřenými a prakticky využitelnými dovednostmi. Prostřednictvím volnočasových aktivit jsou posilovány a rozvíjeny: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a interpersonální kompetence, občanské kompetence, kompetence k trávení volného času.

Formy zájmového vzdělávání

1. **hra**, která přináší napětí, uvolnění, radost, prožívání různých rolí, prožívání smyslových zážitků a která vybízí k přemýšlení o věcech a jevech kolem nás, zlepšuje motorické schopnosti žáků, rozvíjí fantazii a představy
2. **učení**, při kterém nenásilnou a zábavnou formou navazujeme na získané vědomosti z vyučování a dále je rozšiřujeme, žák získává nové dovednosti, zkušenosti, návyky, vědomosti, schopnosti a postoje
3. **výlety a vycházky**, při kterých spojujeme pohyb na zdravém vzduchu se cvičením postřehu, paměti, obratnosti, rychlosti a pohotovosti, umožňujeme získávání citových zážitků z

přírody, dětských her a radovánek, upevňujeme vědomosti při pozorování a vycházkách, podporujeme kladný vztah k přírodě, pozorujeme její změny a chráníme ji

4. **besedy**, při kterých přitažlivou formou cvičíme postřeh, udržujeme důležité informace v paměti a podporujeme tvořivé myšlení
5. **kroužky**, ve kterých uskutečňujeme zájmové a odpočinkové aktivity, rozvíjíme schopnosti dětí a dáváme prostor k tvořivosti, nadaným žákům nabízíme rozšiřující činnosti, chceme dopřát dětem vyniknout v té oblasti, která vyhovuje jejich schopnostem
6. **skupinové činnosti**, které učí žáky spolupracovat, pomáhat si a zvyšují možnost vzájemné komunikace
7. **motivační projekt**
8. **spontánní činnosti** zaměřené na odpočinkové aktivity

Klíčové kompetence

Tvoří jádro vzdělávacích záměrů celoročního plánu.

1. Kompetence k učení

Žák se učí s chutí, započatou práci dokončí, vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, umí kriticky zhodnotit své výkony, učí se nejen spontánně, ale také vědomě, klade si otázky a hledá na ně odpovědi, všímá si souvislostí mezi jevy, samostatně pozoruje a experimentuje, umí získávat vědomosti z různých pramenů a zdrojů, získané poznatky dává do souvislostí, zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení.

2. Kompetence k řešení problémů

Žák si všímá dění i problémů, které ho motivují k řešení podobných problémů a situací, problém se učí pochopit, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promýšlí a plánuje řešení problému, při řešení situací nachází shodné, podobné a odlišné znaky, hledá různé způsoby řešení problémů, ověřuje prakticky správné řešení problémů, chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli, rozlišuje správná a chybná řešení, spontánně přichází s novým řešením, je kreativní, dovede se přizpůsobit změnám – je flexibilní, svá rozhodnutí se učí obhájit a uvědomuje si zodpovědnost za své rozhodnutí, je iniciativní a podnikavý. Započaté činnosti dokončuje, v případě obtíží je při jejich překonávání houževnatý.

3. Komunikativní kompetence

Žák ovládá i mimoslovní komunikaci, myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi vyjadřuje vhodně formulovanými větami, umí vyjádřit vlastní názor, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, dokáže promluvit na veřejnosti, účinně se zapojuje do diskuse, umí řešit konflikty, dokáže vyjadřovat své kladné pocity ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí řečí, gestem i dalšími prostředky. Umí se v něm vyjádřit i písemně.

4. Sociální a interpersonální kompetence

Žák se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování, podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu, ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis, respektuje dohodnutá pravidla, je schopen respektovat jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi, je solidární. Vytváří si pozitivní představu o sobě samém – ovládá a řídí své jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

5. Občanské kompetence

Žák si uvědomuje svá práva i práva druhých, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, chová se zodpovědně, dbá na osobní zdraví své i druhých, chová se odpovědně i s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní a společenské).

Váží si tradice a kulturního dědictví, které chrání, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům a podílí se na rozvoji kvalitního životního prostředí.

6. Kompetence k trávení volného času

Žák umí účelně trávit volný čas, orientuje se v možnostech jeho smysluplného využití, umí si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech, rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací.

Školní klub organizuje pravidelnou činnost (případně zájmových útvarů), pořádá (nebo spolupřádá) příležitostné akce a v průběhu dne nabízí spontánní aktivity. ŠK umožňuje žákům i odpočinek po vyučování.

Vyhláška o zájmovém vzdělávání stanovuje náplň práce školních klubů takto: jsou to zejména činnosti pravidelné, dále příležitostné akce a nabídka spontánních aktivit. ŠK umožňuje odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování. Všechny tyto okruhy bychom měli chápat v nejširším smyslu slova.

- **Pravidelná činnost** je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru.
- **Příležitostné akce** přesahují zpravidla rámec jednoho oddělení a nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností. Jsou to např.: besídky, slavnosti, výlety, návštěvy divadelních představení, exkurze.
- **Spontánní aktivity** zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku, spontánní hry v rámci ranního pobytu žáků.
- **Odpočinkové činnosti** bychom měli chápat nejen ve smyslu klidových činností (poslechové činnosti, individuální hry, klid po obědě), ale i jako aktivní odpočinek (rekreační činnosti).
- **Příprava na vyučování** nespočívá jen ve vypracovávání domácích úkolů, ale zahrnujeme do ní i didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti, jimiž upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které žáci získali ve školním vyučování.

7. Časový plán

Časový plán ŠVP školního klubu budeme sestavovat na dobu jednoho školního roku; obsahuje výběr možných činností, ze kterých bude vychovatelka volit podle aktuálního složení žáků ŠK. Pro jednotlivé náměty se počítá s průběžným působením vychovatelky, s činnostmi vyplývajícími z týdenní (pravidelné) skladby zaměstnání i s příležitostnými akcemi. Součástí časového plánu je i plán evaluace činnosti školního klubu.

Plán práce školního klubu

ZÁŘÍ – DARY ZEMĚ

- Poznávání zvířat
- Pohybové hry s podzimním tématem
- Vycházky do přírody
- Plody zahrady, lesa a pole
- Podzime, podzime

ŘÍJEN – POZNÁVÁME PODZIM

- Barevný podzim – otisk listů
- Pouštění draků – soutěž „Drakiáda“
- Výroba zvířat a náramků z přírodnin

LISTOPAD – PEČUJEME O SVÉ ZDRAVÍ

- Sportovní hry v tělocvičně
- Vycházky podzimním lesem v lesoparku Humprecht
- Sběr kaštanů a žaludů
- Stavíme z přírodnin
- Příprava zvířat na zimu

PROSINEC – TĚŠÍME SE NA VÁNOCE

- Přivítáme Mikuláše
- Výroba vánočních ozdob na stůl
- Lidové zvyky a tradice o Vánocích
- Vánoční besídka
- Beseda v Městské knihovně

LEDEN – TOULÁME SE ZIMNÍ PŘÍRODOU

- „Kupa sněhu láká – postavíme sněhuláka“
- Staráme se o ptactvo a zvířata v lese (mrkev, jablka)
- Poznáváme zvířecí stopy ve sněhu
- Beseda s myslivcem

ÚNOR – SVĚT KOLEM NÁS

- Kdo jsme a kde žijeme
- Ten dělá to a ten zas tohle – hry
- Svátek Svatého Valentýna
- Pohádky a příběhy z celého světa

BŘEZEN – VÍTÁME JARO

- Příroda se probouzí – návštěva zemědělského družstva Sobotka
- Co už v přírodě roste a začíná kvést
- Návrat ptáků
- Sportovní běh do schodů na Humprecht

DUBEN – SLAVÍME VELIKONOCE

- Aby nám bylo dobře na Zemi – úklid
- Sběr papíru, plastů – Den Země
- Soutěž „Co do přírody nepatří“

KVĚTEN - KVETOUcí PŘÍRODA

- Maminky mají svátek – výrobky
- Jak je krásně na světě – běh na Větrák
- Máj – lásky čas

ČERVEN – DEN DĚTÍ

- Svátek dětí v MŠ
- Jak voní léto – poznávání kyticek
- Sportovní olympiáda
- Kam pojedu na prázdniny
- Léto už je tu

Do celoročního plánu ŠK budou zařazeny akce a soutěže školy. Plán bude doplněn i aktuálními náměty z knih a časopisů...

8. Evaluační plán

Evaluační plán obsahuje hodnotící kritéria, určuje četnost hodnocení a navrhuje, kdy na základě podrobné analýzy provedeme v ŠVP případné změny. Vnitřní evaluace činnosti školního klubu spočívá v průběžném sebehodnocení práce vychovatelek. Vnější hodnocení provádí vedení školy, zřizovatel a Česká školní inspekce. Cennou zpětnou vazbou jsou ohlasy rodičů i názory žáků.

Evaluační práce školního klubu a jeho ŠVP se zabývá:

- činností školního klubu jako specifického školského zařízení
- prací školního klubu
- působením činností a vychovatelek na jednotlivé žáky

Vnitřní evaluační procesy probíhají na úrovni:

- **individuální** – každá vychovatelka si průběžně hodnotí vlastní práci a snaží se o sebereflexi činnosti a evaluaci vzdělávacího procesu, která jí umožní i jeho případnou úpravu. Hledá nové metody, které by postupně vedly ke kvalitnějším výsledkům.
- **týmové** – evaluaci provádí kolektiv vychovatelek, které hodnotí svou vlastní činnost. Opět na základě sebereflexe i vzájemných hospitací stanovují společně postup pro další období nebo provádějí úpravy ŠVP.
- **vedení školy** – výchovnou práci ve školním klubu hodnotí vedení školy, které zjišťuje svými vlastními prostředky, jak jsou naplňovány vytčené cíle a jak školní klub plní své celkové poslání.

9. Praktické ukázky možných činností

1. Místo, kde žijeme

Tematický okruh	Formulace činnosti a její stručný popis	Číslo rozvíjené kompetence
NÁŠ DOMOV		
U nás doma	Vyprávíme si o životě naší rodiny.	3, 4, 5
	Kreslíme a malujeme, jak trávíme s rodiči náš společný volný čas.	4, 6
	Ptáme se, co kdo dělá v našich rodinách – kresba, malba, koláž.	3, 6
Náš dům	Popisujeme domy (byty), v nichž bydlíme, a jejich zařízení.	2, 3, 4
	Stavíme náš dům ze stavebnicových dílů.	2, 3, 5
	Stavíme si ideální dům, v němž bychom chtěli v budoucnosti bydlet.	2, 4, 5
	Vyprávíme, co se odehrálo (co by se mohlo stát) v našem domě – příhody rovněž kreslíme nebo zapisujeme.	2, 3, 4
	Zařizujeme si náš pokoj – nábytek a další vybavení vystřihujeme z barevných papírů, sestavujeme různé varianty a celek dokreslujeme.	2, 3, 4, 6
ŠKOLA		
Náš škola není	Procházíme školou a představujeme si, že je	1, 2, 6

bludiště	bludištěm, v němž se orientujeme.	
	Pátráme, co skrývají odborné učebny a kabinety naší školy. Uvidíme v některých i zajímavý pokus?	1, 4
	Povídáme si s ředitelkou školy na téma JAK SE ŘÍDÍ ŠKOLA.	1, 3, 5
	Zjišťujeme, kdo všechno v naší škole pracuje (setkáváme se s nepedagogickými zaměstnanci naší školy).	1, 3
	Navštěvujeme školní kuchyni. Už víme, jak se připravuje oběd pro školní jídelnu.	1, 6
	Zkoušíme vařit (připravujeme svačinu) ve školní kuchyňce.	1, 2, 6
	Zamýšlíme se nad tím, co je v naší škole hezké, a co bychom rádi změnili – píšeme reportáž o naší škole a ilustrujeme ji.	1, 6
	Zdobíme školní družiny, vymýšlíme a kreslíme logo družiny nebo oddělení.	1, 6
	Hledáme ve škole nebo v jejím blízkém okolí „ukrytý poklad“ – orientační soutěž.	3, 5, 6
Škola – stánek vzdělání	Čteme na pokračování (např. knihu Ztratila se škola), ptáme se, dáváme si hádanky, domýšlíme konce kapitol, vedeme fiktivní rozhovory s hrdiny atd.	2, 3
	Tvoříme papírový (krabicový) model školy a jejího nejbližšího okolí.	2, 6
	Vyrábíme piktogramy pro oddělení školní družiny, tříd, odborných učeben, klubu a další prostory naší školy.	2, 5, 6
	Představujeme si, co bychom viděli skrytou kamerou ve třídě (při vyučování i o přestávce) – pracujeme ve skupinách nebo ve dvojicích, které dostanou čas na přípravu. Potom své scénky předvedou ostatním.	3, 5, 6
Cesta do školy	Povídáme si o cestě do školy a domů. Ptáme se na bezpečnost cesty každého z nás do školy	1, 2, 4
	Zajímáme se o dopravní značky v našem okolí – procházíme ulicemi, určujeme značky a jejich význam (o čem nás informují, co nám nařizují, co nám dovolují...).	1, 2, 6
	Hledáme smysl dopravního značení, např. přechodů (zeber) na ulicích, semaforů na křižovatkách apod. Při vycházce sledujeme dodržování pravidel silničního provozu na těchto místech a uvědomujeme si příčiny dopravních nehod.	1, 3, 5
	Soutěžíme ve znalosti dopravních značek a předpisů.	1, 5, 6
	Vyrábíme si dopravní značky.	2, 5
	Soutěžíme v jízdě zručnosti na kole (družstva, jednotlivci, zástupci oddělení).	1, 6
	Orientujeme se v mapě, hledáme v internetové fotomapě (najdeme náš dům, školu, cestu do školy, spojení vlakem, autobusem).	2, 4
Čím jezdíme a čím můžeme jezdit	Plánujeme nejkratší cestu ze školy na vlakové a autobusové nádraží – používáme mapku města a popisujeme cestu. Hledáme orientační body na naší	1, 3

	cestě.	
	Rozhodujeme se, odkud pojedeme, vyhledáváme spojení do různých míst (pracujeme s vývěskami) – vycházka na vlakové a autobusové nádraží.	1, 2, 3
	Hledáme dopravní spojení pomocí internetových stránek, telefonických informací atd.	1, 2, 3
	Výtvarně znázorňujeme různé hromadné dopravní prostředky.	1, 3
	Hrajeme si na přepravu vlakem, autobusem, jsme v roli cestujícího dítěte, dospělého, revizora atd.	1, 2, 5
Chodec, cyklista	Vyrábíme „dopravní pexesa“ s tématem pozemní, vodní, letecké dopravy.	2, 3, 4
	Odhalujeme nástrahy na cestách pro chodce a cyklisty (podchody, nadchody, cesta po silnici v místě, kde chybí chodník, apod.).	3, 4, 5
	V rámci tématu Cyklisté na dopravním hřišti a na krátkém výletě si upevňujeme znalosti pravidel o bezpečnosti a kontrolujeme vybavení kol.	2, 3, 4
	Zjišťujeme, co nesmí chybět na našem kole – beseda s názorovými ukázkami.	1, 6
	Soutěžíme ve znalostech z dopravní výchovy.	1, 2, 6
NAŠE OBEC, NAŠE MĚSTO		
Obec, v níž žijeme	Na vycházkách hledáme zajímavosti naší obce (budovy, stromy, sochy, pomníky, vodní toky, nápisy na sídlech institucí, dominanty).	1, 2, 5, 6
	Kreslíme a malujeme místa, kde je nám dobře, kam rádi chodíme (přírodní zákoutí, hřiště, kino, knihovna....).	1, 3, 4
	Společně výtvarně zobrazujeme naše město – někdo maluje domy, jiný stromy, další sochy.... Vše potom vystříháme a sestavíme kolektivní výtvarné dílo	1, 2, 5
	Vymýšlíme, jak by mohlo vypadat ideální město (vesnice) – kolektivní skládanka z obrázků nebo ze stovebnice.	1, 2, 4
	Kreslíme mapu místa, kam chodíme na procházku.	2, 5, 6
	Putujeme na určené místo podle vlastnoručně vyrobené mapky.	2
	Stavíme naše město z kostek.	2, 4, 5
	Vyrábíme ozdobné předměty a výrobky pak použijeme k výzdobě družiny i celé školy apod.	1, 2, 4
	Hrajeme si na průvodce naším městem, popisujeme a ukazujeme, kudy se hosté dostanou k městskému úřadu, poště, k nejbližšímu zdravotnickému zařízení nebo ke knihovně, kudy se jde do divadla, do kina, spořitelny, lékárny, do restaurací, obchodů, informačního střediska.....	1, 2, 3, 4, 5
Návštěvníci	Seznamujeme se s prací městského (obecního) úřadu – exkurze a beseda se zaměstnanci	1, 2, 3
	Prohlížíme si obřadní síň a kanceláře. Ptáme se, jak probíhá svatba, účastníme se vítání občánků.	1, 3, 4, 5
	Besedujeme se zastupitelem nebo starostou obce o	1, 3, 4

	znaku obce, o její správě, činnosti zastupitelů.	
	Seznamujeme se s posláním - pošty - knihovny - lékárny - nákupního střediska (obchodu) - spořitelny - informačního střediska apod. Všechna tato místa postupně navštěvujeme a popřípadě i vyzkoušíme služby těchto obchodů.	1, 2, 3
	Povídáme si o institucích v našem městě (obci), namalujeme, co jsme viděli, zažili, výtvarné práce ukážeme pracovníkům institucí.	1, 3, 4, 5, 6
	Hrajeme si na návštěvníky našeho města, kteří se ptají, kde u nás najdou různé zajímavosti (druhá skupina pro ně připravuje program)	1, 2, 3
Jak žijeme	Na vycházkách si povídáme o tom, kde v našem městě pracují a co dělají policisté, hasiči, knihovník, zemědělci, prodavači, lékaři, zdravotní sestry, řidiči, truhláři, zedníci atd.	1, 2, 6
	Kreslíme, čím bychom chtěli být	1, 3
	Hledáme zdůvodnění, proč jsme si vybrali nakreslené povolání, a důvody zapisujeme a porovnáváme je. Zjišťujeme, co musíme umět pro výkon vybrané profese.	1, 4, 5
	Jdeme na exkurze do hasičské zbrojnice, do místních podniků, řemeslných dílen atd.	1, 5
Naši pomocníci	Besedujeme na téma Ten dělá to a ten zas tohle, zajímáme se o služby v místě bydliště (čistírna, restaurace, kadeřnictví apod.)	2, 4
	Nakupujeme a prodáváme – hra na prodavače a kupující.	2, 3, 4
	Jdeme kupovat dárky nebo věci potřebné na výlet apod. – vycházku spojíme s drobnými nákupy.	1, 3
Ztráty a nálezy	Představujeme si, jak bychom se zachovali, kdybychom se ztratili – přehráváme si scénky.	1, 2, 3
	Zamýšlíme se, co bychom učinili, kdybychom našli malého kamaráda, který se ztratil.	2, 3, 5
	Předcházíme nepříjemné situaci, že bychom zabloudili nebo se ztratili – na vycházce hledáme orientační body a jdeme podle nich.	5, 6
	Hrajeme si na Ztráty a nálezy (našli/ztratili jsme peněženku, klíče, čip atd.)	1, 3, 5
Ochránci pořádku	Besedujeme o práci příslušníků policie a o porušování zákona (alkohol, drogy, krádeže apod.), ptáme se, jak takovému trestnému jednání předcházet.	1, 4
	Navrhujeme propagační plakát s tématem NE alkoholu a drogám.	1, 4, 5
	Besedujeme s příslušníkem policie o jeho práci, předem si písemně připravujeme otázky.	3, 4, 6
Na poště	Posíláme dopisy, hrajeme si na doručovatele, při	1, 2

	exkurzi zjišťujeme, co všechno musí umět pracovníci pošty.	
	Píšeme pohledy s adresou, kupujeme známky.	2, 4
	Hledáme dům podle adresy (jak se hledá adresát, jak se číslují domy?). Na budovách hledáme popisná a orientační čísla.	2, 3, 5
	Navrhujeme známky s místními motivy (na pohled, doporučený dopis apod.	2, 4, 5
Cesta do knihovny – cesta za dobrodružstvím	Jdeme navštívit knihovnu.	2, 5, 6
	Ptáme se knihovníka, které knížky si žáci nejraději půjčují (knihovnik nám vysvětluje rozdíly mezi žánry, které si žáci oblíbili).	1, 3, 4
	Besedujeme o naší nejoblíbenější knize, povídáme si o ilustracích, které je doplňují.	3, 5
	Diskutujeme o hrdinech, o nichž rádi čteme, seznamujeme ostatní s naší domácí knihovničkou. Připravujeme čtenářskou anketu.	1, 3, 6
	Navštěvujeme místní knihovnu a vyhledáváme knihy a časopisy, kde se píše o našem městě, vesnici apod.	2, 3
	Čteme pověsti a příběhy z našeho regionu..	1, 6
	Z různých materiálů tvoříme postavičky z pohádek, které jsme si oblíbili.	1, 2, 6
	Vyrábíme obal na knihu a obalujeme ji. Tvoříme záložku do knihy.	1, 6
	Vymýšlíme krátké příběhy s ilustracemi – vyrábíme knihu.	1, 3, 5
	Hrajeme loutkové divadlo pro mladší kamarády.	1, 3, 4
Jsme básníky, zpěváky a novináři	Hledáme básničky, písničky o našem městě, obci či o našem kraji. Soutěžíme ve znalostech i ve zpěvu.	1, 3, 5
	Společně skládáme básničku nebo písničku o našem městě nebo obci.	1, 3, 6
	Povídáme si s redaktory školního časopisu, místních novin apod. o tom, jak se dělají noviny, jak se tisknou, jak se dostávají ke čtenáři.	1, 3, 4
	Napišeme krátkou zprávu o naší besedě (návštěvě) s redaktory do jejich novin.	1, 3, 6
	Zpracujeme událost ze života družiny jako senzační zprávu.	2, 3, 5
	Připravujeme „televizní“ soutěž ve znalostech o naší obci (historie, současnost, přírodovědné zajímavosti).	1, 2, 3
Objevitelé	Na vycházce hledáme zajímavá místa, historické budovy, nejstarší strom apod. a potom je malujeme.	2, 3, 5, 6
	Provedeme mladší kamarády městem a připravíme si krátký výklad o zajímavých místech, naplánujeme společný víkendový výlet (včetně občerstvení, kontroly příruční lékárničky apod.)	1, 6
	Procházíme se večerním (nočním) městem a nocujeme ve školní družině.	4, 6
ZA HUMNY		
Výlety do blízkého	Kreslíme plánek nejbližšího okolí.	2, 3, 5

i vzdáleného světa	Na plánu společně hledáme známá místa a označujeme je symboly, které je budou dobře charakterizovat.	
	Vybíráme si blízké místo, na které dojdeme podle našeho plánu, hledáme nejkratší (nejvýhodnější) cestu.	1, 2, 3
	Tvoříme plastickou mapu našeho okolí, znázorňujeme vrstevnice.	2, 3, 6
	Stavíme krajinu z písku, kamínků, větviček apod. (např. hrad a okolí, hory, město s dálnicí, vesnici a pole...).	2, 3, 5
Cestou necestou	Seznamujeme se s mapovými značkami, učíme se je poznávat.	1, 2, 3
	Soutěžíme ve vyhledávání značek na libovolných mapách a kreslíme je.	2, 6
	Podle informací z knih a internetu připravujeme trasu delšího výletu.	1, 2, 6
	Trasu výletu si vysvětlujeme a do náčrtku zakreslujeme mapové značky. S buzolou si hrajeme na turisty, používáme slepou mapu a jiné pomůcky.	2, 3, 6
	Učíme se určovat světové strany, používáme k tomu různé postupy.	2, 6
	Na vycházce se orientujeme podle značek zakreslených do mapy, kterou jsme si vytvořili.	3, 4, 5
Jsem Čech, vím, kde žiji	Cestujeme prstem po mapě, „navštěvujeme“ známá místa, kde někteří z nás již byli, a vyprávíme o jejich zvláštностech.	1, 3, 6
	Odpovídáme v anketě Chytrá hlavička (kde a kdy bych chtěl žít a proč, kam bych se chtěl podívat...).	1, 5
	Sestavujeme mapu (ČR) z různých materiálů (papírů, odřezků, víček PET lahví apod.).	3, 6
Cestovní abeceda	Soutěžíme, kdo zná více slov od určitých písmen (jméno města, hradu, rostliny, zvířete...), zajímáme se o vlajky států, které si zapíšeme podle abecedy, a kreslíme je.	1, 2
TRADICE NAŠEHO MĚSTA, OBCE		
Jak bylo dříve – naše historie	Navštívíme místní muzeum, všimáme si, které předměty jsou tam vystaveny, nic nezapomeneme a zážitky kreslíme.	1, 3, 5, 6
	Čteme si, posloucháme pověsti našeho regionu. Besedujeme o historii města.	1, 3
	Hledáme místa, kde k událostem podle pověstí došlo.	2, 6
	Ilustrujeme přečtené pohádky nebo pověsti, např. v komikové podobě.	1, 6
	Dramatizujeme jednoduché pověsti.	1, 6
	Plánujeme výlet na historické místo (jak pojedeme, čím, kde budeme přestupovat, co uvidíme, co o místě již víme, čeho si všimneme).	3, 5, 6
	Besedujeme se staršími spoluobčany a příbuznými o rozdílech mezi životem dnes a dříve.	1, 3
	Kreslíme znak města, obce, povídáme si o jeho	1, 5, 6

	historii, heraldických motivech, městských barvách.	
	Připravujeme výstavku našich prací a dostupné literatury o minulosti našeho bydliště.	1, 3, 6
Masopust	Vyprávíme si, co jsou masopustní zvyky (půjčujeme si v knihovně obrazové publikace).	1, 3, 4
	Vyrábíme si masopustní masky.	1, 2, 6
	Pořádáme dětský karneval v tělocvičně.	1, 2, 6
	Vyzdobíme družinu nejlepšími maskami.	3, 4, 5
Vítáme jaro	Vyrábíme Morenu, učíme se písničky k vynášení zimy.	1, 2, 6
	Besedujeme o lidových tradicích a zvycích týkajících se jara, čteme úryvky z knížek, v nichž se o nich vypráví.	1,3, 6
	Vyrábíme tradiční předměty z proutí, ze slámy, z odšťriků látek, z papíru ...	1, 2, 6
	Zpíváme písně o jaru a tančíme při hudbě.	1, 3, 6
	Tančíme a zpíváme pro žáky z MŠ.	1, 3, 6
Slet čarodějnic	Vyhlašujeme soutěž o „čarodějnici roku“, měníme se v čarodějnice.	4, 5
	Připravujeme táborák s opékáním vuřtů a přehlídkou „čarodějnic“ a soutěž hodnotíme.	1, 3
Tradiční místní slavnost (potě, trhy, dožínky, apod.)	Vyprávíme si o našich místních (městských, obecních) slavnostech a zvycích.	3, 4, 5, 6
	Připravujeme slavnosti u nás v družině, získáváme recepty na tradiční pečivo a pečeme je, vyrábíme tradiční ozdobné předměty, učíme se písně apod.	3, 4, 5, 6
	Zapojujeme se podle našich možností do místních slavností.	3, 4, 5, 6

2. Lidé kolem nás

RODINA		
Vizitka naší rodiny	Besedujeme o tom, co očekáváme od rodičů – a co oni od nás.	3, 4
	Přestavujeme povolání našich rodičů, pantomimicky je předvádíme a kreslíme.	3, 4
	Navštěvujeme pracoviště některého rodiče.	3, 4
Do rodiny patří také dědeček a babička	Povídáme si o našich prarodičích.	3, 4
	Zjišťujeme, kdy mají naši prarodiče jmeniny a narozeniny – připravujeme jim přáníčka.	3, 4, 6
	Čteme z knížek, v nichž se vypráví o životě prarodičů, hledáme písničky s tímto tématem a zpíváme je, ptáme se, kde a jak žijí naše babičky a dědečkové.	2, 6
	Představujeme povolání našich prarodičů, hrajeme si na zaměstnání (řemesla), převádíme je v malých scénkách.	3, 4
Nezapomínáme na naše sestřenice, bratrance, strýce a tety	Povídáme si o naší širší rodině.	3, 4
	Vzpomínáme na větší setkání našich příbuzných, vyprávíme historky z tohoto rodinného srazu.	3, 4, 6
	Jak se nazývají příbuzní naší rodiny (kdo je	3, 4, 6

	bratranec, sestřenice, švagr, strýc.	
	Pokoušíme se sestavit rodokmen naší rodiny.	2, 3, 4
Den matek	Besedujeme o tom, co pro nás znamenají naše maminky, kreslíme, čím se doma zbývají, co pro nás dělají atd.	1, 3, 4
	Vyrábíme dárky pro radost maminkám.	3, 4, 6
	Učíme se pro ně vázat květiny do kytice nebo sušit květiny, které později použijeme do vazby.	2, 6
	Připravujeme besídku pro maminky, předáváme jim zhotovená přání a výrobky.	3, 6
Co vyprávěly peníze	Společně tvoříme příběh o pouti stokoruny, ptáme se, odkud vyšla, kam se dostala, co zažila, jak byla využita.	1, 3
	Besedujeme o tom, co je to plýtvání (jídlem, penězi, energií), ptáme se, jak můžeme šetřit (peníze, jídlo, energie).	4, 5
	Na vycházce si všímáme cen výrobků (co bychom mohli koupit za 10, 20 nebo 50 korun, srovnáváme ceny potravin a dalšího zboží).	2, 4, 5
	V dialogu uvažujeme, jak bychom finančně ocenili naši práci.	1, 5, 6
	Vyrábíme (kreslíme, vystřihujeme) si „své“ peníze (s motivy oblíbených zvířat, květin apod.).	2, 6
	Hrajeme si na prodávající a kupující (využíváme kouzelná slovíčka „prosím“, „děkuji“, zkoušíme reklamovat výrobek).	1, 3, 6
KAMARÁDI		
Mí kamarádi	Sestavujeme CHARTU družiny – pravidla soutěží, žebříčky hodnot...	2, 4, 5
	Besedujeme o našem teritoriu: místo pro mé pravici je volné, byl bych rád, aby tam seděl(a)...., protože....	2, 3, 4
	Hrajeme si scénky na téma Čím si kamarádi dělají radost.	3, 6
	Hrajeme si na malíře a malujeme portrét kamaráda.	1, 3, 4
	Kreslíme portréty našich vrstevníků a vysvětlujeme, proč jsou našimi kamarády.	3, 4
	Z vystřihaných namalovaných podobizen vytváříme skupinový portrét naší družiny.	3, 6
	Při hře zjišťujeme, jak se známe (poznáme kamaráda po hlase nebo po hmatu, máme-li zavázané oči?).	1, 3, 5
	Povídáme si o rozdílu mezi slovy kamarád, přítel a spolužák.	1, 3, 4
Tichá pošta	Vyprávíme ostatním o našem nejlepším kamarádovi a o dobrých vlastnostech, kterých si vážíme na lidech.	2, 4
	Každý z nás napíše, co se mu na kamarádech líbí (papír přehneme formou harmoniky a podáme dál, nakonec vše přečteme).	3, 4
	Učíme se na výkonech a chování každého spolužáka najít něco pěkného, za co ho pochválíme (na každém	1, 2, 3, 4, 5, 6

	spolužákovi něco oceníme, něčím je zajímavý).	
Učíme se toleranci a pořádku	Hledáme v okolí věci, které můžeme chválit a ocenit. Hrajeme si hru optimisté a pesimisté.	2,3, 4, 5
	Kriticky hodnotíme naši třídu a společně se domluvíme, čím můžeme vylepšit její vzhled.	2, 6
	Hrajeme si na „malého pomocníka“ – hledáme, kde mohou žáci našeho věku pomáhat, besedujeme o tom, pro máme/nemáme kladný vztah ke spolužákům, k dospělým, ke společenským hodnotám apod.).	2, 4 , 6
	Přemýšlíme o vandalismu, opravujeme poškozené hry, uklízíme si školní tašky, věnujeme se sebeobslužné práci.	2, 5, 6
Nejsme všichni stejní, cvičíme naše smysly	Uvědomujeme si, v čem a jak jsou znevýhodnění někteří lidé (psychicky, tělesně).	3, 5
	Zkoušíme se dorozumět odezíráním, abychom se vcítili do situace neslyšících lidí.	4, 5
	Představujeme si pocity nevidomého člověka (máme zavázané oči a ostatní nás „navigují“, kudy máje jít, se zavřenýma očima hádáme, odkud se ozývá zvuk).	3, 4, 5
	Ve dvojicích zkoušíme role nevidomého a jeho průvodce.	1, 6
	Zkoušíme malovat ústy, jak tomu dělají někteří tělesně postižení lidé.	4, 6
	Cvičíme hmat (poslepu určujeme předměty, které jsme předtím vložili do krabice).	2, 3, 4
	Orientujeme se v prostoru – zkoušíme na hřišti dojít poslepu k cíli.	2, 4, 5
SVÁTKY A OSLAVY		
Každý den má někdo svátek	Seznamujeme se se jmény v kalendáři a zapíšeme si všechny spolužáky, kteří budou mít v tomto školním roce svátek, a bychom jim mohli blahopřát.	1, 4, 5
	Vyrábíme přání pro oslavence, připravujeme pohoštění na oslavu.	1, 4, 6
	Přemýšlíme, jak bychom jim nejlépe poblahopřáli při různých příležitostech, ukazujeme si písemná přání, která jsme sami dostali.	1, 3, 4
	Vyzdobíme kuchyňku, v níž se bude konat setkání s oslavenci.	1, 2, 6
Náš karneval	Tvoříme pozvánky, plakáty pro spolužáky, pedagogy, rodiče.	2, 3, 4, 5, 6
	Vyrábíme masky a doplňky k nim.	2, 4
	Učíme se tanečky na karnevalovou slavnost.	1, 6
	Bavíme se na karnevalu.	6
	Po karnevalu vystavujeme masky, které měly největší úspěch.	1, 6
	Kreslíme, co se nám na karnevalu líbilo.	3, 4
Čas adventní	Vnímáme začínající atmosféru Vánoc, čteme si v knížkách o Vánocích, vyprávíme si o smyslu adventní doby.	2, 3
	Připravujeme „perníkový“ adventní kalendář.	2, 6

	Společně vyrábíme adventní věnec, každý týden posedíme u zapálené svíčky, vyprávíme si naše rodinné vánoční příběhy apod. (důrazně dodržujeme bezpečnostní pravidla).	3, 4, 5
	Vyrábíme Mikuláše, čerty a anděly	3, 4
	Připravujeme si dárky na naši mikulášskou besídku, scény na vystoupení, vyzdobíme si školní družinu	3, 6
Kouzelný čas Vánoce	Vyprávíme si o vánočních zvycích, které se zachovaly dodnes, zvláště o těch, které dodržujeme v naší rodině.	1, 3
	Učíme se koledy nacvičujeme pásmo k vystoupení.	1, 6
	Na vycházkách pozorujeme výzdobu města, ulic, obchodů.	3, 4
	Vyrábíme vánoční ozdoby z papíru, ze slámy, šišek, ořechových skořápek a jiných přírodnin.	1, 2, 6
	Pečeme a zdobíme perníčky, vyrábíme figurky z hlíny.	1, 6
	Naši školní družinu si zdobíme vánočními motivy.	6
	Učíme se ozdobně zabalit dárky.	2, 6
	Vyrábíme přáníčka k Vánocům a jmenovky k dárkům.	4, 6
	Zkoušíme vánoční zvyky – pouštíme svíčky ve skořápkách, lijeme vosk apod. (Dbáme na bezpečnou manipulaci s ohněm).	1, 2, 6
	Pro rodiče uspořádáme vánoční besídku a rozdáme si na ní dárečky. Sponzorům roznášíme přáníčka.	1, 2, 3, 4, 5, 6
Velikonoce	Čteme si o národních a místních zvycích spojených s jarem.	1, 3
	Malujeme a zdobíme kraslice (batikou, nalepováním, vyškrabováním apod.).	1, 6
	Zdobíme školní družinu a okna symboly Velikonoc (kreslíme, vystřihujeme).	5, 6
	Učíme se vyrábět písňalíčky z vrbového proutí.	2, 6
	Vyrábíme pomlázky, vrkoče, „líta“.	2, 6
	Učíme se koledy a zazpíváme či zarecitujeme je na pomlázce. Připravujeme pro rodiče tvořivé odpoledne.	3, 6
Den učitelů a ostatních pedagogů	Pátráme ve školních a domácích knihovnách, kdo byl J. A. Komenský (četba zajímavostí o jeho životě).	1, 2, 3
	Vyrábíme drobné dárečky pro vychovatelky, učitele a ostatní pracovníky školy.	1, 6
Náš den „D“	Povídáme si o významu Dne dětí. Plánujeme, jak ho oslavíme (výlet, návštěva ZOO, divadla, cukrárny...).	1, 2, 3
	Připravujeme vystoupení na oslavu Dne dětí.	3, 6
	Soutěžíme a závodíme. Tančíme v tělocvičně při diskotéce.	3, 4, 5, 6

Jistě zařadíme ještě mnoho dalších oslav a svátků.

JAK SE SPRÁVNĚ CHOVAT		
Známe kouzelná slovíčka	Besedujeme o „kouzelných“ slovech („děkuji“, „prosím“, „omlouvám se“) a jejich významu,	1, 2, 3

	vymyslíme si drobné příběhy v nichž takto slovíčka hrají významnou roli.	
	Hrajeme scénky s kouzelnými slovíčky (a bez nich).	1, 2, 3
	Hrajeme si a učíme se správně zdravít, podat ruku, požádat o něco, poděkovat za zasláné informace (navštěvujeme informační středisko obce), zeptat se, zda je volné místo v restauraci, ve vlaku atd.	3, 4
Návštěva divadla, koncertu	Čteme další stránky ze „slabikáře společenského chování“ o návštěvě divadla, koncertu atd.	1
	Vybíráme vhodný oděv na kulturní představení, prohlížíme módní časopisy.	1, 4, 6
	Besedujeme o nástrojích v orchestru, posloucháme hudební ukázky.	1, 3, 6
	Soutěžíme v poznávání hudebních nástrojů podle tvaru a zvuku.	1, 2
	Malujeme hudební nástroje.	1, 6
	Hrajeme scénky s náměty: Přicházíme do divadla nebo na koncert, Opozдили jsme se, Kdy tleskat, Jak se chovat v divadle o přestávce atd.	1, 2
	Jdeme společně do divadla, na koncert apod., předem si vyprávíme, co uvidíme a uslyšíme.	4, 6
	Zkusíme uspořádat vlastní koncert (hraje vychovatelka a žáci, kteří navštěvují ZUŠ, ostatní zpívají a doprovázejí se orffovským instrumentářem).	1, 2, 3, 4, 5, 6
Jdeme na výstavu	Povídáme si, proč chodíme na výstavy, a ukazujeme si známé obrazy světových i našich malířů.	1, 6
	Připomínáme si, jak se na výstavách chovat (vnímáme rozdíly mezi návštěvou galerie, na výstavě chovatelů a pěstitelů, na prodejní výstavě knih, elektroniky atd.)	3, 5, 6
	Chodíme na dostupné výstavy.	3, 6
	Povídáme si o našich zážitcích z výstavy, hodnotíme plakát na tuto výstavu.	3, 4, 5, 6
	Připravujeme výstavu našich prací, vyrábíme popisky, zhotovíme plakát, pozveme návštěvníky. Připravíme vernisáž.	2, 4, 6
Cestou necestou	Na příkladech si připomínáme vhodné a nevhodné chování v dopravních prostředcích, na silnicích, hovoříme o následcích dopravní nezádně.	1,2, 3, 4, 5
	Hrajeme scénky na téma Jak se mám/nemáme chovat při cestě autobusem, tramvají atd., Jak a kde nahlásíme ztrátu žakovské legitimace na autobus apod.	1, 2, 3, 4, 5
	Na vycházkách zdokonalujeme procvičujeme chování na chodníku, na silnici, na přechodech, při nákupu, v dopravních prostředcích.	1, 2, 3, 4, 5, 6
Mluvíme správně?	Cvičíme si jazyk (jazykolamy, dechová cvičení).	1, 3, 5
	Pomocí říkadla a básniček cvičíme rytmus a melodii jazyka.	1, 3, 5
	Vyprávíme si pohádky a příběhy ze života.	3, 5, 6
	Dramatizujeme jednoduché pohádky a příběhy a pak je předvádíme mladším spolužákům.	1, 2, 6

	Čteme s porozuměním a správnou artikulací z knih a časopisů pro poslech ostatním.	1, 3, 6
Řekni to i beze slov	Vyprávíme si o využití lidského těla k neverbální komunikaci, pracujeme s gesty.	2, 3, 4, 5
	Pantomimicky předvádíme povolání, sporty, pocity.	2, 3, 5, 6
	Pantomimicky vyjadřujeme děje či situace ze známých pohádek.	2, 3, 5, 6
V restauraci a u stolu	Seznamujeme se s pravidly slušného chování ve veřejných prostorech.	1, 3, 5
	Cvičíme se ve správném stolování.	3, 4
	Učíme se aranžovat květiny na slavnostní stůl.	2, 5, 6
	Zdobíme slavnostní stůl (skládáme ubrousky, aranžujeme mísy ovoce a sladkostí apod.).	1, 2, 3, 6
	Soutěžíme (v družstvech) v prostírání a v chování u stolu.	1, 3
	Připravíme si slavnostní tabuli a zahrajeme si na královskou hostinu.	1, 3, 5
V naší jídelně	Při stolování dodržujeme základní hygienické návyky a hodnotíme vzájemně naše chování u stolu.	2, 5
	Dodržování zásad správného stolování procvičujeme denně ve školní jídelně.	1, 3
	Kulturní prostředí si připravujeme i při odpoledních svačinách – o to více nám chutnají.	1, 3

3. Lidé a čas

NÁŠ DENNÍ REŽIM		
Co vše stihneme během dne	Vyprávíme si o zásadách pravidelného denního režimu, učíme se rozlišovat povinnosti a zábavu.	1, 2, 3, 6
	Kreslíme, co nás nejvíce baví, co nás baví méně, čemu věnujeme nejvíce času, co musíme dělat každodenně. Nad kresbami besedujeme.	1, 5, 6
	Při hře vybíráme jednotlivé činnosti denního režimu, přiřazujeme k nim vhodnou denní dobu a odhadujeme, jak dlouho se jim většinou věnujeme.	2, 5, 6
	Besedujeme o čase, který lidé promarní, uvádíme příklady, kdy čas využíváme špatně.	1, 2, 6
	Soutěžíme ve správném odhadu doby strávené ve frontě na oběd (či jiné neproduktivní činnosti), hledáme racionální řešení.	1, 2, 6
	Hrajeme si hru Odhad času.	2, 4, 6
	Představujeme si, co by se stalo, kdyby přestal fungovat čas – jak by jezdily vlaky, jak by vysílala TV, jak by se učilo ve škole bez rozvrhu hodin, vymýšlíme modelové situace.	1, 2, 3, 5
	Společně připravujeme týdenní plány naší činnosti školní družiny.	1, 2
	Plánujeme náš odpočinek po příchodu ze školy, formou kvízu zjišťujeme, čemu říkáme aktivní odpočinek	1, 6
Jak jsme prožili	Besedujeme o možnostech správného využívání času,	3, 6

včerejší den	inspirujeme se u jiných lidí.	
	Vypravujeme drobné příběhy, v nichž se střídají příjemné i nepříjemné události.	2, 3, 4
	Plánujeme správný režim jednoho běžného dne, týdne (soutěž v družstvech).	1, 5
	Besedujeme na téma Jak jsem trávil víkend, malujeme, co jsme zažili, a navrhujeme jiný program pro další víkendy.	2, 3, 4, 5, 6
	Kolektivně vytváříme leporelo našich činností ve školní družině.	2, 4, 5, 6
Náš kalendář	Tvoříme roční kalendář	3, 4
	Připravujeme společně náměty pro vycházky v jednotlivých ročních obdobích.	5, 6
	Opakovaně si připomínáme, co se nám líbilo v přírodě, kreslíme obrázky s těmito motivy apod.	1, 6
Kdy se nejlépe připravíme do školy	Seznamujeme se s křivkou výkonnosti člověka v průběhu dne a podle ní navrhujeme postup při přípravě na vyučování.	1, 2
	Využíváme hry, při nichž si cvičíme paměť, pozornost, postřeh, soustředěnost a tvořivé myšlení.	1, 3
	Využíváme počítač pro získávání mnoha informací, pracujeme s didaktickými hrami.	1, 5
	Vzájemně si sdělujeme, které předměty máme nejraději, besedujeme nad důvody této obliby.	1, 3
Měření času	Ukazujeme si měřidla času, půjčujeme si knihy o měření času v historii lidstva.	1, 3, 5
	Kreslíme, malujeme různá měřidla času.	1, 5
	Besedujeme nad rozdíly časových pásem.	1, 3
	Na vycházce pozorujeme věžní, popř. sluneční hodiny.	2, 3
	Vyrábíme si z papíru vlastní papírové hodiny s pohyblivými ručičkami, Využíváme je pro určování a odhadování času.	2, 3, 6
	Vyrábíme jednoduché sluneční hodiny.	2, 3
	Seznamujeme se s postupy při výrobě přesýpacích či vodních hodin.	2, 6
Přesnost je zdvořilostí králů	Vyprávíme si příhody, v nichž měl význam čas (téma Co znamená přijít včas/pozdě).	1, 3
	Vážíme si svého volného času i času druhých, hledáme co nás o čas okrádá, čím zdržujeme sebe, rodiče, kamarády, sousedy.	1, 2, 3, 4, 5, 6
	Besedujeme o nebezpečí spěchu, který často přinese zbytečná zranění.	5, 6
	Navštěvujeme nádraží a vyhledáváme spojení v jízdních řádech, uvědomujeme si význam dochvilnosti a přesnosti.	2, 4
	Připravujeme výstavku fotografií a obrázků na téma My a čas, na nichž čas hraje důležitou roli.	1, 3, 4
Co jsme dělali v našem volném čase	Ohlížíme se za prázdninami. Shromáždíme pohlednice a obrázky z míst, která jsme navštívili, a povídáme si o nich. Z pohlednic vytvoříme prázdninový vláček.	1, 2, 6

	Tvoříme víkendový zápisník. Zaznamenáváme si, co jsme prožili v sobotu a v neděli, kde jsme byli apod. Zápisy doplňujeme nalepenými vstupenkami, prospekty a obrázky z míst, která jsme navštívili.	1, 2, 6
	Před prázdninami si připravujeme plán všech aktivit, kterým se chceme věnovat v létě, popisujeme je a malujeme, sestavujeme kalendář apod. Po prázdninách porovnáváme naše plány s tím, co jsme skutečně dělali a prožili.	1, 2, 6
JAK SE MĚNÍ LIDÉ		
Když jsme byli malí	Prohlížíme si fotografie známých i neznámých lidí, hledáme rozdíly typické pro jednotlivá věková období.	1, 3, 4
	Chronologicky řadíme fotografie/obrázky osob, které představují jednotlivé fáze života.	1, 2
	Besedujeme o tom, co může člověk v jednotlivých věkových obdobích zažít a naučit se.	1, 2, 3
	Vyprávíme si nejzajímavější příhody z našeho raného dětství a malujeme je.	1, 3, 5
	Navštívíme mateřskou školu (srovnáváme, co umíme my – a co děti ze školy).	3, 4, 5
Když velcí byli malí	Navštěvujeme penzion pro seniory.	3, 4, 5
	Připravíme pro ně vystoupení a předvedeme jim je.	1, 5, 6
	Vyrábíme dárečky pro seniory a předáme jim je.	1, 4, 6
JAK SE MĚNÍ VĚCI, BUDOVI, OBEC		
Změny města, vesnice	Sbíráme pohlednice naší obce, ulice, školy a hledáme změny za posledních 10, 20, 50, 100 let.	1, 2, 3
	Na vycházce srovnáváme současný stav domů, ulic, parků apod. s jejich podobou na starých pohlednicích.	1, 3, 6
	Připravíme výstavku pohlednic, fotografií na téma Jak se měnila naše obec/město.	1, 4, 5
	Navštívíme kronikáře obce/města a čteme si společně z kroniky. Ptáme se na nejvýznamnější události v dějinách obce.	1, 4, 5
	Pátráme, co skrývá archiv města, besedujeme s archivářem.	1, 3, 4, 5
Kronika školy – klubu	Besedujeme s nejstarším učitelem školy o životě školy v minulosti.	3, 5
	Prohlížíme si kroniku školy, zjišťujeme, kdo ji v minulosti vedl.	2, 3
	Hledáme staré zprávy o naší škole.	2, 3, 4
	Zakládáme kroniku klubu, popřípadě v ní pokračujeme.	3, 6
Z čeho se učili naši rodiče	Pátráme po tom, jak vypadala škola, do níž chodili naši rodiče.	1, 3
	Prohlížíme si staré školní fotografie, které jsme našli v knihách nebo v domácím albu.	1, 3, 4
	Prohlížíme si staré učebnice a čteme si z nich, prohlížíme staré učební pomůcky.	1, 2, 3
Jak pomáhaly děti dříve doma, jak dnes?	Čteme si o životě žáků z různých společenských vrstev, o jejich povinnostech, radostech a starostech, srovnáváme situaci s dneškem.	1, 3, 5
	Povídáme si o tom, jak pomáháme doma, vyprávíme/	1, 3, 5

	píšeme drobné humorné příběhy nebo hrajeme scénky s touto tematikou.	
	Ilustrujeme knížky o domácích pracích, které vykonávaly dříve děti.	4,6
Malý pomocník	Besedujeme o domácnosti dříve a dnes (vybavení, nábytek, doplňky, spotřebiče).	1, 3
	Jdeme na exkurzi do prodejny elektrospotřebičů a prohlížíme si prodejnu a sortiment zboží. Vše porovnáváme s obrázky ze starších knih o domácnosti.	3, 4
	Na návštěvě muzea si všímáme některých starých pomocníků v domácnosti a ptáme se na jejich funkci.	1, 2, 3
	Kreslíme moderní spotřebiče a navrhujeme některé pomocníky pro budoucnost.	4, 6
	Vyprávíme si, jak nám technika pomáhá /škodí ve volném čase.	2, 4, 5, 6
Detektiv v šatníku	Pořádáme přehlídku oblečení a oděvních doplňků na téma Co se našlo v šatníku, co se dříve nosilo.	5, 6
	Shromažďujeme staré věci denní potřeby, které používali naši rodiče a prarodiče, a uspořádáme výstavku těchto předmětů.	3, 6
	Pořádáme módní přehlídku a napíšeme si k ní doprovodné komentáře (moderátoři z našich řad).	1, 3, 5
	Tvoříme modely fantastických klobouků jiných módních doplňků, uspořádáme opět přehlídku nebo jejich výstavku.	2, 6
Naše město dříve a dnes	Na vycházce sledujeme rozdíly mezi novostavbami v našem městě a staré domy.	1, 3, 5
	Hledáme stavby staré jako my, jako naši rodiče, jako prarodiče.	1, 2, 5
	Chystáme místopisný kvíz na téma Co jsme si zapamatovali vycházky.	1, 3, 5
	Vymýšlíme si a vyrábíme domovní znamení, které by mohlo označovat náš dům.	2, 5, 6
	Kreslíme ulice a dominanty měst naší obce, tvoříme domy z krabic apod.	1, 5, 6
Co nám říkají staré předměty	Besedujeme s místním sběratelem zajímavých předmětů.	2, 3
	Zjišťujeme, zda někteří příbuzní nevlastní sbírku zajímavých předmětů, vyprávíme si o různých druzích sbírek.	3, 6
	Ukazujeme si na sbírce známek, mincí, starých pohlednic, nálepek apod., jak se vyvíjely, co znázorňují apod.	
Lidé a minulost	Čteme české pohádky, říkadla, básničky, hádanky, jazykolamy. Vyprávíme si, odpovídáme na otázky týkající se života v minulosti, ilustrujeme pohádky, hrajeme scénky z pohádek.	1, 2, 3, 4, 6
	Učíme se a zpíváme lidové písně (využíváme Alšových a Mánesových obrázků), učíme se je interpretovat s jednoduchým pohybovým doprovodem i poslouchat.	1, 2, 6

	Prohlížíme si staré časopisy o módě, o bydlení, o vaření, čteme časopisy pro žáky, které vycházely v době dětství našich rodičů.	5, 6
Řemeslná výroba u nás	Jdeme na exkurzi do rukodělné dílny (řezbář, kovář, apod.), seznamujeme se s tradiční řemeslnou výrobou v regionu.	1, 3, 6
	Zkoušíme zhotovit některý z řemeslných výrobků (kraslice s tradičními ornamenty s využitím různých technik, drobné výšivky, jednoduché vyřezávané výrobky apod.).	1, 5, 6
Jak se bydlelo	Besedujeme nad Encyklopedií bydlení.	1, 3
	Navštěvujeme starou část naší obce a moderní sídliště a hodnotíme rozdíly. Zhotovujeme koláže.	5, 6
	Pokusíme se namalovat oprýskané šedivé město a potom totéž jako opravené a barevné.	2, 5
	Pátráme, jak se žilo na hradech a na zámcích – společně kreslíme, vystřihujeme, sestavujeme a lepíme. Nejprve hrady a okolí, pak postavy (rytíře, dámy, koně apod.). Postavy vystřiháme z papíru a nalepeného textilu nebo papíru jim vytvoříme šaty.	1, 2, 3, 6

4. Rozmanitost přírody

PŘÍRODA OKOLO NÁS – ROSTLINY, ŽIVOČICHOVÉ		
Jak se mění „náš“ strom	Na vycházkách pozorujeme přírodu, vybereme si k pozorování např. různé stromy a v knížkách a encyklopedii hledáme významné údaje o jejich růstu, pěstování, plodech atd.	3, 5, 6
	Kreslíme určitý strom (květiny, krajinu) v jednotlivých ročních obdobích.	2, 6
	Pomocí obrázků porovnáváme, jak se v jednotlivých ročních obdobích příroda mění.	1, 6
	Porovnáváme siluety stromů s tvarem jejich listů.	1, 2, 6
	Využíváme listy a plody vybraného stromu pro koláže.	1, 2, 3
Stavíme z přírodnin	Při vycházkách do lesa či parku upevňujeme pravidla chování v přírodě, sbíráme plody zhotovujeme z nich drobné šperky apod.	2, 5, 6
	Stavíme objekty (nejen domečky) ze shromážděných přírodnin.	2, 5, 6
	Vyrábíme z nich „lesní strašidlo“. Strašidlu dáme jméno, vytvoříme mu domeček, povídáme si, jaké příběhy zažilo. Jeho příhody hrajeme.	1, 2, 6
	Obtiskujeme listy – využíváme různé techniky pro výtvarné činnosti.	1, 2, 6
Město v lese	Učíme se poznávat hmyz.	1, 2
	Čteme knihu Ferda Mravenec a kreslíme mravence a jiné brouky.	1, 6
	Na vycházkách pozorujeme mraveniště a brouky, učíme se je poznávat a pojmenovávat.	1, 2
	Učíme se chránit mraveniště.	1, 2
	Stavíme sami mraveniště z jehličí, porovnáváme	1, 5, 6

	stavby.	
S hlavou v oblacích	Při vycházkách pozorujeme život na stromech.	1, 2, 3
	Učíme se poznávat ptáky podle vzhledu a zpěvu.	1, 2, 4
	Přirazujeme hlasy k obrázkům ptáků.	1, 2, 3
	Kreslíme, modelujeme ptačí hnízdo s mládřaty.	1, 2, 6
	Besedujeme nad obrázky ptáků, využíváme videozáznamy a populárně naučnou literaturu.	1, 3, 6
	Z oken školní družiny pozorujeme hnízdo na stromě a změny v něm.	1
	Vyrábíme krmítka pro drobné ptáky.	1, 2, 4
	Krmíme ptáčky v zimě, víme, co jim chutná/škodí.	3, 5, 6
	V zimě pozorujeme stopy ptáků na sněhu.	1, 2
	Besedujeme s hajným o lese a jeho obyvatelích.	3, 4, 6
Ptačí tajemství	Sledujeme, kdy k nám přilétají různé druhy tažných ptáků, zjišťujeme, kdy a kam odlétají.	1, 2, 3
	Při vycházce pozorujeme hnízdo čapí rodiny (např. na továrním komíně).	1, 3, 5
	Poznáváme ptáky po hlase a učíme se je napodobovat.	1, 2
	Pracujeme s atlasem ptáků a nad mapou světa zaznamenáváme do mapy šipkami lety tažných ptáků.	1, 6
Naše květiny	Máme družinu samou květinu – povídáme si o různých odrůdách květin a o jejich podmínkách k životu.	3, 5, 6
	Pečujeme o květiny – pěstujeme, přesazujeme, zaléváme. Už víme, že každá rostlina chce jiné prostředí, jinou péči.	1, 2, 6
	Z květin si vytváříme hezké životní prostředí.	1, 2, 6
	Jdeme na exkurzi do zahradnictví, sledujeme práci zahradnic	1, 2, 6
Jak se budí semínko	Pozorujeme klíčení semínek.	2, 6
	Kreslíme na proužky papíru „film“ na téma Jak rostou naše sazeničky.	1, 2, 6
	Čteme ukázkou z příběhu Jak Křemílek a Vochomůrka zasadili semínko. Vymyslíme si zaklínadlo, kterým se semínko budí.	2, 3, 4, 6
Záhady pod kameny	Z časopisů a jiných ilustrací si vytvoříme pexesa s obrázky živočichů, rostlin, brouků	1, 2, 4
	Hrajeme (pexesa, kvarteta) s náměty živočichů a rostlin	1, 2, 4
	Při vycházce sledujeme život pod zvednutým kamenem.	4, 5
	Sbíráme zajímavé kameny, pyrity, otisky v uhlí apod.	1, 2, 6
	Malujeme na obláčky, které jsme donesli z vycházek.	2, 6
	Navrhujeme a zhotovujeme různé druhy „šperků“ (z kamínků a jiných přírodnin).	1, 2, 6
Za dobrodružstvím přírody	Soutěžíme v poznávání zvířat podle siluet.	1, 2, 3
	Ve skupinách doplňujeme názvy k siluetám vymyšlených zvířat.	1, 2, 3
	Vyhledáváme přírodovědné „nesmysly“ („plody“ buku žaludy apod.).	1, 3
	Soutěžíme ve vymýšlení názvů rostlin nebo zvířat začínajících určenými písmeny abecedy.	1, 2, 5

	Napodobujeme hlasy zvířat (některé hlasy žáci předvádějí, jiné hádají, pak si role vymění).	2, 3, 4
	Určujeme rostliny podle výrazné vůně a hmatu (česnek, křen, materídouška apod.)	1, 3
	Soutěžíme ve skládání rozstříhaných obrázků zvířat, rostlin (kdo je rychlejší, kdo sestaví nejnápaditější obrázky).	2, 4, 6
	Na vycházce do přírody poznáváme plody stromů podle hmatu, zkoušíme, jak skáče žába, jak se plazí had apod.	3, 5, 6
Práva zvířat	Besedujeme o právech každého živočicha na život. Vyprávíme si o útlcích pro zvířata, příp. některý navštívíme.	2, 3, 5
	V rámci Dne proti hluku jdeme na vycházku do lesa a hrajeme např. hru „Bzučím tiše“.	3, 5
	Zajímáme se o planetu Zemi a o chráněné živočichy, pracujeme s tzv. Červenou knihou.	1, 3, 5, 6
	V dubnu, Měsíci ptactva, přemýšlíme, co znamenají ptáci v našem životě a jak se o ně starat, v knížkách hledáme informace o právě přilétajících druzích.	1, 2, 5, 6
	Při vycházce do lesa nasloucháme zvukům přírody, určujeme původce zvuků, tříbíme své smysly, pátráme po lesních produktech, které nás živí.	1, 6
Můj miláček, naši kamarádi – zvířátka	Vyprávíme si o domácích zvířatech a na základě vlastních zkušeností si vysvětlujeme, jakou péči vyžadují.	1, 6
	Do třídy můžeme přinést z našich domácích zvířat (kočku, morče, osmáka...), seznámit se s ním, vyprávět si o něm.	1, 2, 3, 4, 6
	Staráme se o nenáročné zvířátko, které s námi může žít ve třídě (rybičky, strašilky nebo želvička), v péči o ně se střídáme.	1, 2, 3, 4, 6
	Kreslíme domácí mazlíčky a práce vystavíme	2, 4, 6
	Při návštěvě zemědělské farmy se seznamujeme se životem zvířat, která tam pěstují.	1, 3, 6
Portrét zvířete; zvířata a jejich mlád'ata	Získáváme informace z knih o životě zvířat v ZOO.	1, 3, 6
	Navštěvujeme oboru nebo ZOO a poznáváme exotická zvířata.	1, 3, 5
	Na vycházkách do polí a lesů, k rybníku apod. poznáváme, kteří živočichové žijí volně v našem okolí.	1, 3, 4
	Na vycházce pozorujeme zvířata a jejich stopy, ze stop zkoušíme vytvářet odlitky.	1, 2, 3
	Z barevných papírů skládáme (origami) zvířátka, která známe, napíšeme, jak se jmenují, rozdělíme je na zvířata, která jsme viděli v ZOO, která žijí u nás v lese, na domácí, vodní a jiné živočichy.	1, 2, 6
	Kreslíme a malujeme své oblíbené zvíře, hovoříme o něm.	1, 6
ROČNÍ OBDOBÍ		
Podzim	Soutěžíme v poznávání ovoce a zeleniny podle hmatu,	1, 3

	chuti, vůně.	
	Vyrábíme draky.	2
	Pořádáme s tatínky a dědečky drakiádu.	2, 3, 6
	Jdeme na exkurzi do zahradnictví nebo do ovocného sadu a besedujeme se sadařem, jak a kdy sklízet a uchovávat ovoce a zeleninu.	1, 6
	Při podvečerní vycházce si všímáme, jak „usíná“ příroda; výlet spojíme s pečením brambor a jablek nebo opékáním vuřtů.	4, 5
	Vlastnoručně vyrobenými klíči „zamykáme les“.	4, 5
Zima	Pomáháme zvířátkům a ptákům přežít zimu – besedujeme s hajným.	3, 6
	Vyrábíme jednoduchá krmítka, připravujeme dárečky na vánoční strom pro zvířátka.	1, 6
	Spolu s myslivci dáváme krmení do krmelců, zdobíme vánoční strom v lese (jablka, mrkev, žaludy, kaštany apod.)	1, 4, 5
	Navštívíme místní sádky, pozorujeme prodej kaprů.	1, 3
Jaro	Na vycházce pozorujeme jarní práce na poli a v zahradě.	1, 3
	Kreslíme a malujeme první jarní květiny.	1, 6
	Kreslíme mláďata domácích zvířat.	1, 6
	Sbíráme léčivé byliny.	1, 5
	Navštívíme psí útulek, besedujeme s ochránci přírody.	1, 3
	Organizujeme kuličkádu.	6
	Z mladých vrbových proutků zkusíme vyrobit píšťalky, pomlázky, pleteme košíčky.	1, 2, 6
Týden, měsíc, rok	Z barevných kartonů vyrábíme každý svůj týdenní kalendář a posunovacím okénkem označujeme dny v týdnu.	1, 2, 3, 6
	Vyrábíme koláže charakterizující jednotlivé měsíce (roční období).	1, 2, 3
	Dramatizujeme pohádku O dvanácti měsíčkách – připravíme masky pro jednotlivé měsíce.	1, 2, 3, 4
POČASÍ		
Pranostika na každý den	V literatuře vyhledáváme pranostiky, čteme je a uvažuje o jejich smyslu.	1, 2, 3
	Tvoříme meteorologický kalendář přírody, do kterého každý den pomocí značek zaznamenáváme počasí – teplotu, srážky, vítr, oblačnost.	1, 3, 4, 6
	Porovnáváme pranostiky z kalendářů k jednotlivým dnům s aktuálním vývojem počasí.	2, 3, 5
Hra na rosničky	Čteme předpovědi počasí z periodik.	1, 3
	Každodenně sledujeme předpověď počasí v TV a pak porovnáváme, jak u nás bylo.	1, 3, 5
	Navštívíme meteorologickou stanici.	1, 2, 3, 5
VODA		
Vodní hrátky	Besedujeme o vodě, jejích skupenstvích a o významu vody (s využitím obrázkového materiálu z dětských	1, 3

	encyklopedií).	
	Podle své fantazie a na základě vlastních poznatků kreslíme koloběh vody v přírodě – využíváme koláže.	1, 3, 6
	Provádíme jednoduché pokusy – odpařování vody, srážení par, vlastnosti mrznoucí vody.	1, 2
	Ve spolupráci s ochránci přírody připravíme na jaře slavnosti Otvírání studánek.	1, 3, 4, 5, 6
CHRÁNÍME SI SVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ		
Den Země	Sbíráme náměty, co a jak by se dalo zlepšit v našem životním prostředí – výsledky ankety zpracujeme a zveřejníme (ptáme se kamarádů, rodičů, sourozenců, sousedů...).	2, 3, 4, 5
	Vytvoříme plakát ke Dnu Země, popř. využijeme výsledků ankety.	2, 4, 5
	Při vycházkách do okolí školy a bydliště pozorujeme čistotu a úpravu okolí, působení výfukových plynů na stromy atd.	1, 3, 5
	Pomáháme při úklidu svého bydliště, okolí školy a družiny.	5, 6
	Besedujeme s ekologem, jak můžeme pomoci živé i neživé přírodě.	1, 2, 6
	Třídíme odpad do kontejnerů	1, 5, 6
Co do přírody nepatří	Besedujeme o tom, jak člověk škodí, nebo prospívá lesu.	1, 4, 5
	Odovídáme v kvízu na téma Co do lesa nepatří.	1, 2
	Při vycházce do přírody si všímáme všeho, čím ji poškozují činnost člověka.	4, 6
Hrnečku, vař!	Při výletu do přírody poznáváme lesní plody a pátráme, které z nich jsou léčivé/jedovaté.	1, 2
	Na kamenné „plotně“ vaříme a pečeme jednoduché jídlo.	2, 4, 6
	Vyprávíme si o nebezpečí ohně ve volné přírodě.	1, 6
Chraňme naše životní prostředí	S ochránci přírody besedujeme o životě zvířat ve volné přírodě.	3, 6
	Při vycházce k rybníku, na pole, do lesa apod. sledujeme živočichy, rostliny, neživou přírodu. Navrhujeme, jak chránit přírodní prostředí v našem nejbližším okolí.	1, 3, 5
	Kreslíme květiny, živočichy a v atlasech zvířat a rostlin vyhledáváme nejdůležitější údaje o nich, kreslíme mapu chráněných a ohrožených živočichů a rostlin.	2, 5
Obrázky z cest	Shromažďujeme pohlednice z různých zemí světa a v atlasech vyhledáváme místa, odkud nám je někdo poslal.	1, 2
	K daným pohlednicím dokreslujeme typ krajiny nebo zvířata a rostliny, které v takové krajině můžeme najít. Obrázky doplníme krátkým textem.	1, 6
	Vyrobíme a vystavíme náš vlastní Obrazový atlas světa.	1, 2, 6
Kniha přírody	Tvoříme výrobky z přírodních materiálů (lisování, tisk,	4, 6

	listová koláž, zvířátka z přírodnin, frotáž apod.).	
	Kompletujeme knihu o Zemi, stromech a zvěři, doplňujeme texty a obrázky.	2, 3
	Připravíme výstavku těchto knih, ilustrací a výstřížků pro nás, pro spolužáky i pro rodiče.	1, 6
Udělej si sám	Lisujeme rostliny, které rostou na našich lukách, a tvoříme z nich herbáře	1, 6
	Jednotlivé herbáře vystavujeme pro rodiče (o třídních schůzkách apod.).	1, 3, 6
	Vyrábíme kompas z korku a zmagnetizované jehly, jeho pomocí se pak pokoušíme určovat světové strany.	2, 3, 5, 6
Cesta do pravěku	Besedujeme nad staršími a novými obrázkovými encyklopediemi o zvířatech, porovnáváme rozdíly v zastoupení zvířecích druhů	1, 3, 6
	Kreslíme malujeme, modelujeme prehistorické zvíře podle své fantazie.	1, 6
Malý botanik	Navštívíme botanickou zahradu (park, zahradnictví aj.). Prohlížíme si rostliny a povídáme si o nich (co potřebují k životu, jak se o ně správně starat, jaké druhy můžeme pěstovat).	1, 3, 4, 5
	Navštívíme lékárnou, besedujeme o sběru léčivých rostlin, o výrobě léků, krémů a čajů z bylinek.	1, 3, 4

5. Člověk a jeho zdraví

POZNÁVÁME SVÉ TĚLO		
Já - my	Z encyklopedií si vypisujeme zajímavosti o lidském těle a jeho funkcích a pak s těmito informacemi seznamujeme ostatní.	1, 2, 3
	Na arch balicího papíru obkresluje postavu jednoho z nás a do obrysu dokresluje nejdůležitější tělesné orgány.	3, 4, 5
	Soutěžíme v kvízu na téma Mé tělo a jak ho znám.	1, 2, 3
	Hrajeme hru Hlava, koleno, ruce, pata	1, 6
	Zjišťujeme, kolik měříme a vážíme. Míry a váhy zapisujeme a sledujeme, jak se měníme (vypočítáváme také průměrné hodnoty těchto změn apod.)	1, 2, 3
PEČUJEME O SVÉ ZDRAVÍ, CO NÁM PROSPÍVÁ – CO NÁM ŠKODÍ		
Naše tělo – kouzla pro zdraví	Vyprávíme si o otužování a zdravém životním stylu.	1, 3
	Zjišťujeme, jak správně relaxovat a odpočívat.	5, 6
	Nakreslené a vystříhané papírové panáčky a panenky „oblékáme“ podle ročních období.	1, 6
Čistota půl zdraví	Kontrolujeme běžnou denní hygienu (čistotu rukou, kapesníky...), čistotu oděvu a jeho vhodnost.	3, 5, 6
	Besedujeme o osobní hygieně a jejím významu.	1, 4, 5
	Vymýšlíme si „popletený příběh“ o poslušnosti jednotlivých úkonů osobní hygieny.	1, 2, 3
	Ujasňujeme si hygienické zásady při kašli, kýčání, požití WC, stolování atd., upozorňujeme se vzájemně na prohřešky proti těmto zásadám.	1, 2, 3
Náš zdravý jídelníček	Sestavujeme desatero zásad zdravé výživy.	1, 2
	Kreslíme ovoce a zeleninu.	1, 3, 6

	Sestavujeme zdravý týdenní jídelníček a doplňujeme ho kreslenými i vystřiženými obrázky.	3, 4
	V časopisech hledáme obrázky zdravých a méně zdravých potravin; s výsledky se seznamujeme formou soutěže.	4, 5, 6
	Vystřihujeme obrázky různých jídel (z časopisů a letáků) a třídíme je na zdravá a méně zdravá, případně tvoříme koláže.	1, 2, 3, 6
	Soutěžíme ve smyslovém poznávání (čich, chuť, hmat) zeleniny, ovoce, koření a dalších potravin.	1, 3
	Besedujeme o přírodních i uměle připravených vitamínech.	3, 4
	Těšíme se na ovocné odpoledne. Připravujeme ovocné poháry (s pomocí rodičů nakoupíme ovoce a přichystáme ho v různých úpravách – budeme dát také na zásady správného stolování a po svačině vše uklidíme).	4, 6
	Připravujeme rychlé a zdravé občerstvení pro návštěvu. Použijeme potraviny, která máme rádi, a které jsou navíc zdravé.	2, 3, 5
Jídlo – všední součást dne	Hrajeme si na rodiče a na příkladech běžných jídel připomínáme zásady správné výživy, které by děti měly dodržovat. Zjistíme, které životně důležité látky tyto pokrmy obsahují.	1, 2, 3, 4, 5
	Tvoříme atlas jednotlivých potravin (nalepujeme obrázky a kreslíme).	1, 3
	Při vycházce se cvičíme v drobných nákupech potravin.	2, 3
	Připravíme si svačinovou pomazánku, ve školní kuchyňce uvaříme pudink.	1, 2, 5
	Tvoříme plán společného denního stravovacího a pitného režimu.	1, 3, 5
	Připravujeme slavnostní stůl pro narozeninovou oslavu.	1, 2, 4, 5
	Povídáme si o „národních kuchyních“, půjčujeme si kuchařky s obrázky národních jídel a jednoduché pokrmy si zkusíme připravit ve školní kuchyňce.	1, 4, 5
Poznáváme houby	Poznáváme houby, které rostou v blízkém lese (pracujeme také s obrázky a atlasem hub).	1, 3
	Besedujeme s mykologem.	1, 3
	Na vycházce si hrajeme na zálesáky a vaříme v kotlíku (například pravou bramboračku).	1, 4
	Na vycházkách do přírody si ověřujeme své znalosti hub a zjistíme, jak nezaměnit jedlé za jedovaté.	1, 5
Chci být zdravý	Čteme o dětských nemocech a jejich léčení, zajímáme se o zdravotní prevenci.	1, 6
	Vyprávíme si o režimu dne při léčení doma na lůžku.	1, 3
	Povídáme si o tom, jak pečovat o své zdraví, zacházet s léky (při nesprávném užívání nám mohou škodit), co je to respirační doba léků atd.	1, 2, 3
	Učíme se ošetřovat jednoduché zranění.	1, 2
	Při vycházce jdeme ke zdravotnímu středisku nebo	1, 5

	k nemocnici a hovoříme o různých odděleních, která tam lidé mohou navštívit, zjišťujeme, kdy a kde najdeme lékařskou pohotovost apod.	
U lékaře	Čteme a vyprávíme si o tom, jak předcházet úrazům, co se nám může stát při koupání, při jízdě na kole atd.	1, 3
	Vyprávíme si své zkušenosti z pobytu v nemocnici nebo u lékaře. Vytváříme si správný názor na lékaře jako na pomocníka při udržování našeho zdraví.	1, 4
	Besedujeme s lékařem nebo zdravotnicí o jejich práci.	1, 3, 5
	Hrajeme si na lékaře a na pacienta. Nebojíme se návštěvy ordinace.	2, 3
Příroda léčí	Vyhledáváme léčivky v atlase rostlin, popřípadě je i kreslíme a zjišťujeme, jaké mají účinky.	1, 5
	Sbíráme a sušíme nejznámější léčivky v našem okolí, vysvětlujeme si, k čemu slouží.	1
	Besedujeme se známou bylinkářkou.	1, 3
	Z nasbíraných bylinek a šípků si vaříme čaj.	1, 6
	Zajdeme do lékárny, kde příp. besedujeme s magistrou o významu léků.	1, 3, 4
	Povídáme si o tom, jak se dříve léčilo (s užitím knižních ukázek).	1, 3
Pečujeme o svůj vzhled	Při každodenních tělovýchovných chvilkách procvičujeme své tělo.	6
	Soutěžíme ve znalostech základních hygienických návyků a v dovednostech při péči o náš zevnějšek.	2, 3
	Při péči o vzhled a čistotu nás zajím, které jednoduché kosmetické přípravky můžeme doma používat.	1, 2, 3
Úsměv nám sluší	Povídáme si o péči o náš chrup.	1, 2, 3
	Procvičujeme si techniku řádného čištění zubů.	1, 2
	Besedujeme se stomatologem nebo jeho zdravotní sestrou.	1, 2
Co nás může ohrozit	Předvádíme, jak se máme chovat na ulici, v dopravních prostředcích apod., abychom se vyhnuli úrazu.	1, 4
	Pořádáme výlet dopravním prostředkem a procvičujeme bezpečnou orientaci v okolí.	3, 4
	Na modelových situacích zkusíme chování při snaze neznámého člověka navázat s námi kontakt, učíme se přivolat pomoc dospělého nebo policie.	1, 3
	Besedujeme s příslušníkem policie o trestných činech vůči dětem, ptáme se, jak požádat dospělého o pomoc pro sebe nebo pro kamaráda v mimořádných situacích.	3, 4, 5
	Poznáváme nebezpečné a jedovaté rostliny.	
Už vím jak – den bez úrazu	Ptáme se, co nám může uškodit (neznámá zvířata, lidé apod.).	1, 3, 5
	Na výletě si uvědomujeme možná nebezpečí a zjišťujeme, jak jim předcházet.	1, 2, 6
	Vyprávíme, co se nás nebezpečného přihodilo, jak jsme situaci zvládli.	3, 5
	Učíme se telefonovat – oznámíme úraz, přivoláme pomoc, „hovoříme“ s dětským krizovým centrem, linkou důvěry (vytváříme modelové situace).	1, 4
Au! To bolí!	Kontrolujeme podle seznamu, co vše má obsahovat	1, 2, 6

Zachránci	příruční lékárnička.	
	Učíme se používat lékárničku.	1, 2, 4, 5
	Učíme se zásadám první pomoci.	1, 2, 3, 5
	Přenášíme zraněného, poskytujeme první pomoc při zlomenině.	1, 2
	Soutěžíme v dalších úkolech, které bychom měli zvládat při první pomoci.	1, 2, 3, 5
Chci být fit	Besedujeme s odborníky o návykových látkách, s nimiž se můžeme setkat. Odhalujeme další nebezpečí, která nás mohou ohrozit (injekční jehly na pískovišti, neznámé nápoje, bonbony apod.)	1, 2, 3, 4, 6
	Kreslíme návrhy plakátů proti kouření a užívání dalších návykových látek.	5, 6
CHODÍME VEN KAŽDÝ DEN		
Každodenní pobyt venku	Denně chodíme do přírody, na školní hřiště apod.	5, 6
	Každý měsíc se naučíme novou hru.	6
	Pořádáme jednoduché soutěže s míčem či se švihadlem (hrajeme tzv. školku).	6
	Po organizovaných závodivých a sportovních hrách relaxujeme při spontánních hrách (individuálně i ve skupinách).	6
Příroda – naše tělocvična	Při vycházkách překonáváme přírodní překážky, pro naše hry využíváme přírodní prostředí.	5, 6
	Prohlubujeme si znalosti o živé i neživé přírodě.	1, 4, 5, 6
	Hrajeme hry propojující tělesnou zdatnost s rozvojem paměti a orientace v přírodě.	6
Otužilci	Cvičíme uvolňovací cviky, v tělovýchovných chvilkách relaxujeme při hudbě.	1, 6
	Při pobytu venku hrajeme pohybové hry, cvičíme, zpíváme.	6
	Navštěvujeme plavecký bazén, využíváme saunu.	6
Zimní radovánky	Při vycházkách do zimní přírody sledujeme stopy zvířat ve sněhu.	3, 5, 6
	Soutěžíme, kdo nejrychleji (nejdokonaleji) postaví sněhuláka.	6
	Závodíme v hodů sněhovou koulí na cíl, do dálky apod.	6
	Kreslíme do sněhu, do sněhové plochy vyšlapáváme jednoduché obrázky (individuální i skupinově).	6
	Chodíme bruslit.	6
Míčové hry	Seznamujeme se s pravidly míčových her a cvičíme se v jejich dodržování.	6
	Nacvičujeme vybíjenou i kopanou na hřišti a v tělocvičně.	6
	Jednotlivá oddělení družiny soutěží v míčové olympiádě.	3, 6
Atletická olympiáda – sportovní odpoledne	Připravujeme hry pro naše sportovní odpoledne společně s MŠ.	3, 4, 5
	Vymýšlíme celkový program a plánujeme, kde budou jednotlivá závodní stanoviště.	2, 6
	Navštěvujeme místní stadion a seznamujeme se s pravidly různých sportovních disciplín.	2, 3, 6

	Kreslíme sportovce a z našich návrhů tiskneme pozvánky, diplomy, kreslíme plakáty.	6
	Hrajeme si na rozhodčí – jsme objektivní, víme, co je „fair play“ (pracujeme se stopkami, měříme přesně výkony soutěžících apod.); při organizaci sportovních závodů spolupracujeme s rodiči a učiteli.	1, 2, 5
	Na připravené sportovní odpoledne zveme rodiče, prarodiče a učitele, kteří s námi spolupracují; připravujeme pro ně občerstvení.	1, 2, 3, 4, 6
	Výsledky soutěží společně vyhodnotíme a seznámíme s nimi veřejnost v místních novinách nebo je otiskneme ve školním časopise.	3, 5, 6

10. Materiální podmínky

Pro úspěšnou pedagogickou práci jsou důležité nejen činnosti, které žákům nabízíme, ale také materiální podmínky, v nichž s nimi pracujeme (prostory, pomůcky, nábytek a jiného nezbytné vybavení našeho zařízení).

K nezbytným požadavkům na prostředí, ve kterém probíhají činnosti volného času žáků a mládeže, patří:

- bezpečnost
- snadné udržování pořádku a čistoty
- nehlučnost
- řádné osvětlení
- dostatek prostoru
- přiměřený, čistý a hygienicky dobře udržovatelný a věku žáků odpovídající nábytek

Prostředí školního klubu současně splňuje estetická kritéria (která jsou však proměnlivá) a přináší inspiraci pro sociální kontakty a komunikaci.

Školní klub se nachází v přízemí naší školy. Jeho prostor je členěný, aby umožňoval příležitost k odpočinku, k samostatné intelektuální aktivitě i k různým zájmovým činnostem a hrám. K vybavení patří školní hry, paravan, stavebnice, dětské časopisy, knihy, relaxační koutek, odkládací a úložné prostory. Nábytek je nový a jeho uspořádání je řešeno tak, aby iniciovalo komunikaci mezi žáky.

Školní klub kromě vlastních prostor využívá pro svou činnost tělocvičnu, počítačové učebny, multimediální učebnu, místnost školního klubu (knihovnu), městské hřiště a stadion. Školní klub je prostorný, vhodně uspořádaný a vyzdobený pracemi žáků. Děti se tak pohybují v prostředí, které vyhovuje jejich věku a ve kterém se cítí dobře.

11. Personální podmínky

Činnost školního klubu na naší škole zajišťují dvě vychovatelky s pedagogickým vzděláním.

Naplň práce vychovatelky:

- zajišťuje zájmové vzdělávání žáků podle ŠVP při dodržování zásad psychohygieny a stanoveného denního režimu školního klubu
- dodržuje pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví, dbá na bezpečnost činnosti s žáky, dbá na čistotu a ochranu životního prostředí
- vytváří pestrou a zajímavou skladbu činností a nalézá pro ně v denní skladbě vhodný časový prostor
- navazuje radostnou atmosféru a komunikační prostředí, posiluje v dětech kladné city, vytváří pocit bezpečí, zvolenými činnostmi posiluje v dětech sebevědomí a vytváří z žáků dobrý kolektiv
- upevňuje hygienické návyky a podporuje dodržování pravidel společenského chování
- seznamuje se s učivem žáků ve svém oddělení
- odpovídá za výsledky pedagogického působení
- řádně se připravuje na výchovně-vzdělávací činnost, má vždy přichystané vhodné pomůcky
- prezentuje výsledky činnosti školního klubu na veřejnosti
- zúčastňuje se aktivně pedagogických porad, školení a schůzí podle plánu školy, spolupracuje s třídními učitelkami, výchovným poradcem, výchovnou komisí apod.

12. Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví

Za bezpečnost dětí ve školním klubu odpovídá od příchodu žáka do klubu až do jeho odchodu vychovatelka. Při standardní činnosti ŠK odpovídá vychovatelka za bezpečnost 30 žáků. V mimořádných případech např. návštěva divadla, dopravního hřiště, výletu atd. určí ředitelka školy další dospělou osobu k doзору. Při činnostech v budově školy jsou děti ve vymezeném prostoru pod dohledem vychovatelky. Po návratu z činností mimo školu odchází vychovatelka zpět do klubu se všemi dětmi.

Všechny děti jsou povinny dbát o svou vlastní bezpečnost a zdraví i o bezpečnost a zdraví spolužáků. Řídí se pokyny Minimálního preventivního programu naší základní školy, který je součástí plánu práce pro daný školní rok.

Žáci nesmí vykonávat nic, co neodpovídá jejich schopnostem a zdravotní způsobilosti.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení školního klubu

- vhodná struktura režimu žáků ve školním klubu s dostatkem relaxace a aktivního pohybu daná režimem a skladbou zaměstnání
- vhodný stravovací a pitný režim
- zdravé prostředí užívaných prostorů ŠK – podle platných norem (tj. vlastní vybavené prostory, odpovídající světlo, teplo, čistota, větrání, rozměry sedacího a pracovního nábytku
- ochrana žáků před úrazem
- dostupnost prostředků první pomoci, kontaktů na lékaře, praktická dovednost vychovatelek poskytovat první pomoc

13. VNITŘNÍ ŘÁD ŠK

Činnost školního klubu vyplývá ze Školního vzdělávacího programu pro školní družinu „**Všichni jsme kamarádi**“ ze dne 3. 9. 2007.

Evidence docházky do školního klubu

Nepřítomnost dětí je zaznamenávána každý den v Přehledu výchovně vzdělávací práce daného oddělení.

ŠK realizuje tyto činnosti:

- odpočinkové – odstranění únavy
- rekreační – regenerace sil
- zájmové – rozvíjení osobnosti
- příprava na vyučování – vypracování domácích úkolů – pouze se souhlasem rodičů
- didaktické hry – zábavné procvičování
- získávání dalších poznatků – vycházky, besedy, knihy, časopisy, exkurze

ŠK má 1 oddělení:

- ŠK navštěvují děti od 4. do 9. třídy, v případě nutnosti i děti mladší

REŽIM ŠK

- 06:00 - 07:45 – ranní ŠK – klidné hry, odpočinek, doplnění učiva apod.
- 12:30 - 13:00 – hygiena, oběd
- 13:00 - 14:30 – pobyt venku – zájmová činnost, hry ve skupinkách, stolní hry, výukové programy, půjčování knih
- 14:30 - 14:45 – odpolední svačina
- 14:45 - 16:00 – zájmová činnost (kroužky), individuální činnost, individuální péče, volné hry

EVIDENCE ÚČASTNÍKŮ ČINNOSTI ŠKOLNÍHO KLUBU, PŘÍCHODY, ODKHODY A OMLouvÁNÍ ŽÁKŮ

1. Seznam účastníků pravidelné denní docházky je veden v přehledu výchovně vzdělávací práce.
2. Účastníci pravidelné denní docházky se účastní na činnosti klubu zpravidla v rozsahu uvedeném zákonnými zástupci na zápisním lístku.
3. Do ranního klubu přicházejí žáci samostatně nebo v doprovodu zákonných zástupců. Po vyučování si žáky přebírají vychovatelky u šaten. Vychovatelky přebírají odpovědnost za žáky v okamžiku převzetí. Pokud si rodiče nevyzvednou dítě v době provozu klubu (tj. do 16:30 hod.), obrátí se vychovatelka na dostupná telefonická čísla rodičů, v krajním případě na obecní úřad.
4. Odchody žáků ze školního klubu jsou z organizačních důvodů stanoveny takto:
  - a) po obědě
  - b) ve 13:30 hod.
  - c) ve 14:30 hod.
5. Pokud má účastník odejít z klubu jinak či s jinou osobou, než je uvedeno na zápisním lístku, sdělí zákonný zástupce tuto skutečnost vychovateli písemně formou žádosti, která bude obsahovat datum, čas, způsob odchodu a podpis zákonného zástupce.

6. Předem známou nepřítomnost žáka v klubu nebo omluvu jeho nepřítomnosti v klubu zákonný zástupce oznámí vychovatelce osobně nebo písemně.

CHOVÁNÍ ÚČASTNÍKŮ ČINNOSTI KLUBU, PRÁVA A POVINNOSTI ŽÁKŮ A JEJICH ZÁKONNÝCH ZÁSTUPCŮ

1. Chování účastníků činnosti školního klubu je hodnoceno podle vnitřního řádu.
2. Pokud žák narušuje soustavně vnitřní řád a činnost, může ředitelka školy rozhodnout o jeho vyloučení.
3. Práva a povinnosti žáků jsou vymezeny ustanovením školského zákona a vnitřním řádem.

Práva žáků:

- a) právo být přijat do ŠK dle platných kritérií
- b) právo podílet se na tvorbě pravidel ŠK
- c) právo vyžádat si pomoc nebo radu pedagogického pracovníka
- d) žák nesmí být fyzicky napaden pedagogickým pracovníkem
- e) pedagogický pracovník musí ve vztahu k žákovi respektovat Úmluvu o právech dítěte

Povinnosti žáků:

- a) řádně docházet do ŠK, pokud byli přijati k pravidelné docházce
- b) neopouštět bez vědomí vychovatelky klub
- c) dodržovat vnitřní řád klubu, předpisy a pokyny k ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimiž byli seznámeni
- d) řídit se pokyny vychovatelky vydanými v souladu s právními předpisy a vnitřním řádem klubu
- e) respektovat pokyny všech zaměstnanců školy
- f) chovat se ohleduplně k majetku školy a majetku svých spolužáků (při úmyslném poškození majetku školy či majetku spolužáka zajistí zákonný zástupce rovnocennou náhradu)
- g) usměrňovat své chování a jednání v ŠK a na akcích pořádaných ŠK tak, aby nesnižovali důstojnost svou, svých spolužáků, zaměstnanců školy a lidí
- h) navštěvovat ŠK podle zápisního listku
- i) chovat se tak, aby neohrožovali spolužáky ani vyučujícího.

4. Žáci nesmějí:

- a) nosit do ŠK věci ohrožující jejich bezpečnost a zdraví
- b) používat mezi sebou a vůči dospělým osobám hrubých slov, urážek, psychického a fyzického násilí

Podmínky ochrany žáků před sociálně patologickými jevy:

- vedení žáků ke slušnému a tolerantnímu chování ve škole i mimo školu (žáci nesmějí používat mezi sebou a vůči dospělým osobám hrubých slov, urážek, psychického a fyzického násilí)
- zákaz nošení, distribuce a užívání návykových látek (hrubé porušení vnitřního řádu)
- zákaz nošení věcí ohrožujících bezpečnost a zdraví žáků do ŠK (hrubé porušení vnitřního řádu)
- nabídka zájmových činností ve ŠK
- spolupráce (besedy a exkurze) s Policií ČR, SHD.....

5. Práva a povinnosti zákonných zástupců

Práva zákonných zástupců

- a) právo přihlásit žáka do ŠK
- b) právo na informace o průběhu činností ve ŠK a chování svého dítěte
- c) právo podílet se na aktivitách spojených se ŠK
- d) právo odhlásit žáka ze ŠK

Povinnosti zákonných zástupců:

- a) dokládat důvody nepřítomnosti žáka klubu, pokud byl přijat k pravidelné docházce
- b) informovat vychovatelku o změně zdravotní způsobilosti, zdravotních obtížích žáka nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít vliv na jeho zapojení do činnosti klubu
- c) předložit písemnou žádost s datem a hodinou, pokud chtějí, aby dítě odešlo ze školního klubu v jinou dobu než je uvedeno v zápisním lístku
- d) respektovat ustanovení vnitřního řádu školního klubu a pokyny vychovatelek vydané v souladu s právními předpisy
- e) Uhradit poplatek za pobyt ve ŠK ve výši 250 Kč měsíčně. Kromě úplaty za pravidelnou docházku do ŠK bude od žáků vybírána úplata na různé příležitostné krátkodobé akce, zájmové kroužky, kulturní a sportovní záležitosti. Tato úplata bude rodičům vždy včas oznámena a rodiče budou na třídních schůzkách informováni o hospodaření s vybranou úplatou.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, SOBOTKA, okres JIČÍN

PROVOZ ŠK

1. Provoz ranního ŠK začíná v 6:00 a trvá do 7:45. Děti se scházejí ve ŠD I. a ŠD II. Odpolední provoz začíná ukončením vyučování a končí v 16:00.
2. ŠK má 1 oddělení v kmenové třídě v přízemí.
3. Po skončení vyučování v 11:30 učitelka předává děti vychovatelkám, ty je odvedou do školní jídelny a zpět do ŠK. Děti, které končí ve 12:25, odvádí do ŠJ učitelka a zpět do ŠK vychovatelka.
4. Na začátku školního roku rodiče vyplní zápisní lístek, na kterém uvedou, ve kterých dnech bude dítě ŠK navštěvovat, do kolika hodin, zda bude odcházet samo nebo v doprovodu rodičů, sourozenců apod. Děti odcházejí samy nebo s rodiči od 14:30. Přejí-li si rodiče vyzvednout dítě dříve, učiní tak do 13:30 nebo oznámí předem, v kolik hodin pro dítě přijdou. V čase jiném než určeném na zápisním lístku bude dítě uvolněno pouze na písemnou žádost rodičů.
5. Odhlásit dítě ze ŠK mohou rodiče pouze písemnou formou k rukám vedoucí vychovatelky.
6. Dítě může být vyloučeno ze ŠK pokud opakovaně porušuje kázeň a pořádek, ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních, opakovaně svévolně nenavštěvuje ŠK, rodiče opakovaně neplatí příspěvek na provoz ŠK.
7. Děti jsou v ŠK na začátku roku poučeny o bezpečnosti a ochraně zdraví při činnostech ŠK (hry, vycházky, výlety, tělocvična, stadion), dále jsou během roku průběžně poučovány, jsou neustále pod dohledem vychovatelky, do kroužků, do šaten a na WC mohou děti odcházet samy. Děti nesmějí být posílány mimo budovu.

8. Rodiče jsou povinni vyzvednout si dítě do konce provozu školního klubu, tj. do 16:00. Pokud dítě zůstane ve školním klubu po skončení pracovní doby, vychovatelka zavolá rodičům. Po domluvě s rodiči počká s dítětem ve škole, dokud si ho rodiče nevyzvednou. V případě, že nesežene rodiče, volá pracovníky OSPOD, kteří zajistí péči o dítě. Při opakovaném nevyzvednutí může být dítě ze ŠK vyloučeno.
9. Pro vychovatelku je závazný odchod žáka uvedený v zápisním lístku. Změny je nutné včas vždy písemně oznámit.
10. Do ŠK mohou být dočasně umístěny děti, které nejsou přihlášeny a to v době, kdy je z různých důvodů přerušena nebo zkrácena výuka.
11. Pořádá-li ŠK akci časově přesahující dobu odchodu dětí, oznámí to vychovatelka rodičům předem.
12. Poplatek za provoz ŠK činí 250 Kč/měsíc. Hradí se srážkou ze školní elektronické pokladny žáka vždy polední pracovní den v měsíci.